

Sygn. akt SNO 23/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

SSN Barbara Myszka

Protokolant : Katarzyna Wojnicka

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Apelacyjnego w [...]

po rozpoznaniu w dniu 19 lipca 2017 r.,

sprawy **M.R.**,

sędziego Sądu Okręgowego w [...],

w związku z odwołaniem Ministra Sprawiedliwości,

od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w [...],

z dnia 31 marca 2017 r.

1) zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w miejsce orzeczonej wobec M.R. kary dyscyplinarnej upomnienia – na podstawie art. 109 § 1 pkt 3 u.s.p. wymierza mu karę dyscyplinarną usunięcia z zajmowanej funkcji sędziego wizytatora do spraw karnych w Sądzie Okręgowym [...], a w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

2) kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sędzia Sądu Okręgowego w [...] M.R. został obwiniony o to, że:

wbrew przepisom art. 153–155 k.p.k., po zakończeniu rozprawy w dniu 15 października 2015 roku w sprawie II K .../14 Sądu Okręgowego w [...], z naruszeniem procedury sprostowania protokołu rozprawy, przeinaczył jego treść,

tj. popełnienia przewinienia służbowego z art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w [...] wyrokiem z dnia 31 marca 2017 r., sygn. akt ASD .../2017, uznał sędziego Sądu Okręgowego w [...] M.R. za winnego popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, popełnionego w wyżej opisany sposób z tą zmianą, że przyjął, iż czyn miał miejsce w kwietniu 2016 roku w bliżej nieustalonym dniu, jednak nie później niż w dniu 25 kwietnia 2016 roku i stanowił oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa, to jest art. 152–155 Kodeksu postępowania karnego i za to, na podstawie art. 109 § 1 pkt 1 cytowanej ustawy wymierzył mu karę upomnienia, stwierdzając że koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi Skarb Państwa.

Odwołanie od ww. wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w [...] wniósł Minister Sprawiedliwości, który zaskarżając wyrok na niekorzyść obwinionego M.R. – sędziego Sądu Okręgowego w [...], w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucił rażącą niewspółmierność – łagodność – orzeczenia o karze, polegającą na wymierzeniu kary dyscyplinarnej upomnienia, będącą wynikiem nieuwzględnienia we właściwy sposób wagi i ciężaru gatunkowego popełnionego przewinienia, jego szkodliwości dla wymiaru sprawiedliwości, stopnia zawinienia sędziego, a także celu prewencyjnego, jaki powinna spełniać kara dyscyplinarna.

Podnosząc powyższy zarzut, na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. Minister Sprawiedliwości wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez wymierzenie sędziemu M.R., na podstawie art. 109 § 1 pkt 3 u.s.p., kary dyscyplinarnej usunięcia z zajmowanej funkcji sędziego wizytatora do spraw karnych w Sądzie Okręgowym w [...].

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny rozważył, co następuje.

Odwołanie Ministra Sprawiedliwości okazało się zasadne.

Przed wszystkim należy zauważyć, że zgodnie z art. 438 pkt 4 k.p.k., stosowanym w postępowaniu dyscyplinarnym sędziów odpowiednio poprzez art. 128 u.s.p., skarżący winien wykazać, że orzeczona kara jest rażąco niewspółmierna. Zarzut rażącej niewspółmierności kary nie wymaga wskazania nowych, nieznanych przez sąd okoliczności, polegać bowiem może na wykazaniu, że okoliczności prawidłowo ustalone mają takie znaczenie i ciężar gatunkowy, których orzeczona kara, bądź nie uwzględnia w ogóle, bądź uwzględnia w stopniu niedostatecznym. Oznacza to, że pomiędzy karą orzeczoną a taką, którą zdaniem skarżącego powinien orzec sąd dyscyplinarny istnieje zasadnicza różnica, która wręcz razi i jako kara niesprawiedliwa nie daje się zaakceptować (*zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2009 r., SNO 82/09, LEX nr 1289005*).

Analizując pod tym kątem odwołanie wniesione przez Ministra Sprawiedliwości stwierdzić należy, że skarżący wykazał, iż wymierzona obwinionemu sędziemu M.R. kara upomnienia jest rażąco niewspółmierna do popełnionego przewinienia. O ile bowiem Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny zdaje się akceptować orzecznictwo Sądu Najwyższego, z którego wynika, że kara dyscyplinarna upomnienia powinna być stosowana tylko w przypadkach bardzo drobnych przewinień dyscyplinarnych, jeżeli już samo prowadzenie postępowania dyscyplinarnego odniosło oczekiwany skutek, polegający na przestrzeganiu przez obwinionego sędziego dyscypliny procesowej (*zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2013 r., SNO 55/12, LEX nr 1418813*), to jednak w realiach sprawy przypisanego obwinionemu przewinienia służbowego do powyższej kategorii zaliczyć nie można. W odwołaniu Minister Sprawiedliwości trafnie wypunktował zaś okoliczności, dla których wymierzona obwinionemu M.R. jest karą niewspółmierną, nienależycie realizującą dyrektywy wymiaru kary. W tym zakresie w szczególności wskazano, że Sąd *meriti* niewłaściwie ocenił ciężar gatunkowy popełnionego przewinienia oraz jego szkodliwość dla szeroko rozumianego wymiaru sprawiedliwości czy też stron postępowania, pominął kryteria wymiaru kary, związane z rodzajem i stopniem zawinienia sprawcy. Lektura pisemnych motywów orzeczenia Sądu I instancji prowadzi z kolei do wniosku, że istotną rolę przy

wyborze kary odegrało uwzględnienie okoliczności łagodzącej w postaci uznania, że skutki popełnionego przez sędziego M.R. przewinienia zostały wychwycone w toku kontroli instancyjnej i mogą być dalej skorygowane w trybie procesowym – bez uszczerbku dla podstawowych zasad i celów procesu karnego (s. 10 uzasadnienia). W tym zakresie wskazać należy, że skutki popełnionego przez sędziego M.R. przewinienia dyscyplinarnego zostały wychwycone nie w toku kontroli instancyjnej, ale przez występującą w sprawie prokurator Prokuratury Okręgowej w [...], która podczas przeglądania akt sprawy o sygn. II K .../14 zauważyła, że protokół rozprawy głównej z dnia 15 października 2015 r. na karcie 25 zawiera odmienną treść aniżeli kopia tego samego protokołu, którą załączyła do akt sprawy o sygn. II K .../15, gdzie również była referentem. Na tę okoliczność prokurator sporządziła notatkę urzędową, którą przekazała swojemu przełożonemu. Między innymi z tego powodu Prokuratura Okręgowa w [...] wywiodła od wyroku zapadłego w sprawie II K .../14 apelację, wskazując na dokonanie sprostowania protokołu rozprawy z dnia 15 października 2015 r. w zakresie zeznań świadka A. W. W tym zakresie – jak się wydaje – Sąd *a quo* popadł w sprzeczność, skoro z jednej strony wskazał na brak uszczerbku dla podstawowych zasad i celów procesu karnego, a jednocześnie podniósł wcześniej, że miał na uwadze rodzaj i znaczenie naruszonych reguł tj. rzetelność i obiektywizm czynności sądowych, jako gwarancję realizacji w procesie zasady prawdy materialnej.

Nie sposób jednocześnie nie zauważyć, że konsekwencją postąpienia obwinionego – co zauważa także i Sąd I instancji (s. 4–5 uzasadnienia) – było częściowe uchylenie wyroku w sprawie o sygn. II K .../14 Sądu Okręgowego w [...]. Mianowicie, wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 9 listopada 2016 r., II AKa .../16, uchylono pkt 7 ww. wyroku Sądu Okręgowego w [...] i w tym zakresie sprawę przekazano temu Sądowi do ponownego rozpoznania, wskazując że dwie wersje kwestionowanych zapisów protokołu rozprawy z dnia 15 października 2015 r. „znacząco” się od siebie różnią, a dla sądu orzekającego zawarta w tym protokole treść zeznań świadka W. miała „kapitałne znaczenie dla rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności karnej oskarżonego M. O.”

Oceniając z kolei stopień społecznej szkodliwości czynu Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny nie uwzględnił tego, że swoim zachowaniem obwiniony

podważył zaufanie obywateli do sądów jako organów czuwających nad przestrzeganiem prawa, a przede wszystkim zaufanie uczestników postępowań i obywateli do sporządzanych przez sądy dokumentów procesowych. Trafnie w tym zakresie podnosi Minister Sprawiedliwości, że dokumenty urzędowe powinny cieszyć się szczególnym zaufaniem, a w szczególności w przypadku dokumentów sądowych jakiegokolwiek działania skutkujące podważeniem wiarygodności dokumentów muszą być ocenione surowo.

O ile Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny miał niewątpliwie na uwadze – przy kreowaniu rodzaju kary dyscyplinarnej – także i szereg okoliczności łagodzących, w tym i to że obwiniony wyraził skruchę i ubolewanie nad własnym postąpieniem, to jednak nie przydał należytej wagi do okoliczności, iż sędzia M.R. był również wizytatorem do spraw karnych. Warunkiem powołania na stanowisko sędziego wizytatora poza tym, że musi to być sędzia sądu apelacyjnego lub okręgowego, jest pozytywna opinia kolegium sądu apelacyjnego. O ile w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych nie ma żadnych innych warunków, jakie powinien spełniać sędzia, którego prezes sądu apelacyjnego zamierza powołać na stanowisko sędziego wizytatora, to jednak nie ulega wątpliwości, że powinny być to osoby o wysokich kompetencjach merytorycznych, posiadające autorytet osobisty, bo tylko wtedy ma się prawo oceniać innych (*zob. B. Godlewska-Michalak [w:] Prawo o ustroju sądów powszechnych. Komentarz, red. A. Górski, LEX 2013, komentarz do art. 37d, teza 2*). Niewątpliwie zatem sędzia M.R., będąc sędzią wizytatorem do spraw karnych, powinien stanowić nieskazitelną wzór postępowania dla innych sędziów, w tym szczególnie młodszych stażem zawodowym i mniej doświadczonych, której oceny pracy sam dokonywał.

Uwzględniając powyższe okoliczności, a także charakter orzeczonej kary dyscyplinarnej w ocenie Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego stwierdzić należy, że orzeczona kara dyscyplinarna miała charakter kary rażąco łagodnej. W tej zaś sytuacji, skoro wskazane w odwołaniu Ministra Sprawiedliwości uchybienia znalazły potwierdzenie, to jednocześnie zaistniała podstawa do uwzględnienia zawartego w odwołaniu wniosku, w związku z czym Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w miejsce orzeczonej wobec M.R. kary dyscyplinarnej upomnienia – na podstawie art. 109 § 1 pkt 3 u.s.p.

– wymierzył mu karę dyscyplinarną usunięcia z zajmowanej funkcji sędziego wizytatora do spraw karnych w Sądzie Okręgowym [...], a w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Z tych wszystkich powodów Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny, orzekł jak w wyroku.

kc